

EDAK Y.K. ve ÇAĞDAŞ Eczacılar
Laboratuvarı Y.K. Başkanı Sayın
Ecz. Işık Boyacıgil'ler ile söyleşi

ÇAĞDAŞ OLAYI

Ecz. Erol ÖZDAYI (*)

— 1978'lerde, hatta daha da önce başlayan Çağdaş Eczacılar hareketinden yola çıkarak söyleşimize başlayabilir miyiz? Böylece bu hareketin nerelerden başlayıp hangi düzeye geldiğini, varılmak istenen hedeflerin neler olduğunu dilerseniz birlikte tekrar gözden geçirelim.

— Çağdaş Eczacılar Hareketi olarak isimlendirdiğimiz olay hakkında kendi kişisel değerlendirmemi yapmak durumundayım. Çünkü bu adı taşıyan dergi yıllar önce yayınına son vermiş, aynı isimli dernek ise çoktan kapanmıştır. Bunun sonucunda 8-10 yıllık bir çalışma ve mücadelenin çağrıştırdığı bir kavram olarak düşünüyorum bu hareketi. Ancak bu kavramın artık mesleğimizin en üst kuruluşu tarafından savunulan bir meslek politikası içeriğini kazanmış ve çok geniş bir meslek kitlesi tarafından benimsenmiş oluşu, buna emek vermiş tüm arkadaşlarım gibi, beni de mutlu etmektedir.

Bu hareketin amacının, mesleğimizi ve meslektaşımızı bir çağdaşlık boyutuna ulaştırmak olduğunu söyleyebiliriz. O dönemde yürürlükte olan 1961 Anayasasının özündeki, toplumu ve bireyi demokratik yaşama katma amacı, anayasal ve demokratik meslek örgütlerine, o mesleğin sahiplerine, topluma ve devlete katkıda bulunma görevini veriyordu. Öyle ki, bu görevi verirken, devlet, toplum ve meslekdaşlar arasında çıkarların dağıtımını, uzlaşmayı sağlayacak bir hakem olarak demokratik meslek örgütleri görülmekteydi. Bunu 6643 sayılı yasanın Türk Eczacılar Birliğinin görevleri ile ilgili 4. maddesinin B bendinde de görebiliriz. Yasanın yeni şeklinde de aynen yer alan bu madde şöyle demektedir: «Azanın maddi ve manevi hak ve menfaatlarını korumak ve bunları halkın ve devletin menfaatlarıyla en iyi şekilde telifle çalışmak.» Oysa gerek mesleki, gerek toplumsal ve ekonomik alandaki ge-

(*) İzmir Eczacı Odası Yayın Kurulu Üyesi

söyleşi söyleşi söyleşi söyleşi sö

işme öyle bir ivme kazanmıştı ki, statik, muhafazakar bir örgüt yapısı ve çalışmasıyla bu hedefi yakalamak olanağı yoktu.

O halde ilk çalışma, meslek örgütüne her boyutta çağdaş bir nitelik kazandırma amacına yönelik olarak, o platformda göreve talip olmak şeklinde tanımlanabilirdi. Önce eczacı odalarında görev alındı ve ardından TEB Merkez Heyeti yönetimine yönelik çalışmalarla bütünleşme sağlandı.

Şimdi bu plandaki çalışmaların ilk sonuçları, uygulanan meslek politikasına bakarak saptanabilir. Sağlanan olumluluk, mesleğin yeniden soluk alması olarak da tanımlanabilir.

— Türkiye’de ecza kooperatifleri olgusunun varlığı nokta nedir?

— Vardığı noktadan önce hangi gereksinimden kaynaklandığına bir göz atalım derseniz. Meslek örgütlerinin ekonomik bir işlevinin olmayışı nedeniyle mutlaka boşta kalan bazı alanlar vardı. Bu alanlar meslek uygulamasının ekonomik yanı ile ilgili olan ve mesleğin uygulamalarını tepeden belirleyen depoculuk ve üretim konularındır.

1978’lerde yaşanan ilaç bunalımı bir noktayı çok açık olarak ortaya koydu. İlaç sanayicisi, ecza deposu ve eczacı bir bütün değildi. Çıkarları aynı yönde davranmaktan geçmiyordu. Tam tersine çıkarları birbirleriyle geliyordu. Çünkü ortadaki pastadan her kesim ekonomik gücü oranında pay alıyordu. En güçsüz kesim olan eczacı ise, ekonomik bir örgütlenme göstermediği için en küçük payla yetinmek zorundaydı. Eczacı kooperatifleri bu noktada ortaya çıktı. Örgütlenme şeklinin bir şirket değil de, bir kooperatif yapısı olarak seçilmesi, kurumsallaşma gereğinin yanı sıra mesleğin dayanışma eksikliğini giderme amacına yöneliktir.

Bu gün görünen odur ki, sayıları 20’ye yaklaşan kooperatif ecza deposu, kendi bölgelerinde dağıtım konusunda baş roledir. Hatta denebilir ki, bölgedeki ticari ecza depoları ile rekabet ederek, onların satış koşullarını da bir anlamda yönlendirmektedir. Kooperatiflerin bulunduğu ve etkili olduğu bölgelerde, ticari depolar pazardan pay alabilmek ve bunu arttırabilmek için, ya iskonto, ya mal fazlası veya vadeli satışlarında kooperatif olmayan bölgelere oranla çok vericidirler.

Bu aynı zamanda kooperatif ortağı eczacıların ve sonuçta kooperatiflerin, ortak olmayan meslekdaşları-

na bir armağanıdır. Bugün eğer % 10’lara 13’lere kadar iskontolar, % 10 mal fazlası ve 3-5 aya kadar vadeli satışlar varsa, bölgemizde büyük bir çoğunlukla ecza depoları sürşarj yapmıyorsa, bunun nedeni kooperatifin varlığıdır.

Ecza kooperatiflerinin kuruluşlarından bu yana gösterdikleri gelişmeye gelince: Bu gün ülkede yaklaşık olarak 2000 eczacı, kooperatiflerin ortağıdır ve kooperatiflerin genelde gösterdikleri başarının verdiği moral ile birlikte, TEB’in konuya meslek politikası boyutunda sahip çıkmasının sonucunda, çeşitli bölgelerde yeni kooperatifler kurulmaktadır. Dileğimiz tüm bölgelerde, rasyonel olmak koşuluyla kooperatiflerin örgütlenmesidir.

— Üretim düşüncesi nasıl gelişti; diğer kooperatiflerin bakış açısı nasıldı; yapılan çalışmalar ne boyuttaydı?

— Soruya yanıt vermeden önce bir noktayı açmak istiyorum. Şu ana kadar kurulan tüm ecza kooperatifleri, hem isimlerinde hem de amaçlarında üretim konusunu taşımaktadırlar ve bunun da ötesinde bu konuya isteklidirler. Ancak biz üretimi, kooperatiflerin ortağı olacağı bir şirket olarak ortaya koyuyoruz. Ayrıca şirketin bir başka sermaye bileşeni de kooperatif ortağı eczacılar olacaktır. Sonuçta ortaya kooperatifler ve ortaklarının kontrol ettiği bir şirket yapısı çıkarmayı amaçlamaktayız.

Üretim konusuna yaklaşımımız yeni değildir. Zaten az önce de değindiğim gibi, bu angajman kuruluştan beri vardır. Bunun şekli ile ilgili tartışma ise 3-4 yıl önce sonuçlanmıştı. Neden kooperatif veya kooperatifler birliği değil de, şirket dersiniz yanıtım şudur: Üretimin salt kooperatif ortaklarını hedeflemesi olanaklı değil, tüm pazara mal vereceksiniz, sermaye boyutunu kooperatiflerden tek başına sağlamak çok güç. Özetle konu kooperatif tanımının çerçevesine sığmamakta. Bir de tabii birç kulübünde pişti oynamak durumuna düşmemek gerekir.

— Varılan nokta nedir; diğer kooperatiflerin bugün bu olaya bakışı ve katkıları nasıldır; hedeflenen sermaye ne kadardır?

— Varılan noktayı şöyle özetleyebilirim: Şirket yani Çağdaş Eczacılar Laboratuvarı San. ve Tic. A.Ş. 10 ortağımız tarafından kurulmuş ve kuruluş sermayesi olan 2,5 milyon TL kurucu ortaklar tarafından ödenmiştir. 20/11/1986 tarihinde genel kurul yapılarak şirket sermayesinin 100 milyon TL’ya yükseltilme-

si ve gerçek kişi ortakların sermayenin % 1'inden fazlasına sahip olmamaları kararlaştırılmıştır. Sermayenin % 67'si kooperatifler, % 33'ü ise ortaklar tarafından karşılanacaktır. Kurulu kooperatiflerin tamamı sermayeye katılmaya davet edilmiş olup, bu güne kadar Ankara, Bursa, Manisa, Eskişehir kooperatifleri Edak'la birlikte % 67 içinde pay sahibi olacaklarını belirlemişlerdir.

— Şu anda Çağdaş Eczacılar Laboratuvarında neler üretilmekte; bunları yeterli görüyor musunuz?

— İlk üretimimiz, gelenik müstahzarlar olarak isimlendirdiğimiz oksijenli su, tentürdyot ve İchtamol pomat oldu. İtiraf ederim ki, ortaklarımızın gösterdikleri ilgi bizi bile şaşırttı. Anladık ki eczacı kendi ürününe sahip çıkacaktır. Şu günlerde, müdürümüz Sn. Ecz. Tarık ÇOKER'in ruhsatı olan SEDALMİN tablet 10 ve 20'lik ambalajı piyasaya vereceğiz. Aralık ayında ise yine SYROCOL öksürük şurubunu vermeyi planladık.

PIKALİN tablet ve PECTORAL öksürük şurubunun bakanlık işlemleri sonuçlandıktan sonra üretimi planlanacaktır. Çağdaş Eczacılar Laboratuvarı olarak

ilk ruhsat başvurumuz ağızdan su tedavisi tuzu olmuştur. Bu ilacımızı yaz sezonuna yetiştirmek amacındayız.

Yeterlilik konusuna gelince, tabii ki hayır, yeterli değil ve hiç bir zaman da yeterli sayılmamalıyız. Üretim politikası konusunda ise, şimdilik ilk hedeften bahsedebilirim. Dünya Sağlık Örgütü'nün az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere önerdiği temel ilaç listesi rehberimiz olacaktır. Öncelikle de, eczacının yönlendirdiği ilaçlar. Ve genel olarak da, tek etkin madde içeren, kombinasyon olmayan ilaçlar.

— Son olarak söylemek istediğiniz bir şey varmı?

— Meslek dayanışmasına güvenmekle varılan bu nokta kıvanç veriyor. Ortaya çıkan sonuçlar inkar edilemeyecek kadar büyük. Meslekdaşlarıma güveniyorum ve onların güveni yanında laboratuvarımıza koyduğumuz isme de layık olmayı diliyorum. Teşekkür ederim.

Değerli ağabeyimiz, her türlü ilerici olayda daima çok anlamlı katkılarınız oldu. Bunun devamını dileyerek, tüm arkadaşlarım adına size teşekkür ederim.

Aklın Yolu Birdir !..

«Bu ülkede yaşayan ve bu ülke insanına karşı sorumlulukları olduğuna inananların, bundan sonra sağlık hizmeti gibi ciddiyet ve süreklilik isteyen önemli bir konuda, kampanyaları bir kenara koyarak tüm güçlerini sağlıklı bir sağlık hizmeti üretebilecek tek sistem olan «sosyalleştirme uygulaması ve sağlık ocaklarına» sahip çıkarak, etkinliklerini arttırmak için göstermeleri onlara tartışmasız destek ve haklılık sağlayacaktır.»

Ecz. Levent KAMACIK, Dr. Zeliha TOSUN, Ecz. Neşe BOZTOK

İzmir Eczacı Odası Bülteni: Yıl 8, Sayı 2, Mart 1986

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI KALEMLİ:

ARTIK KAMPANYA YOK

Mustafa Kalemlî, daha önce başlatılan çocukları yaşatma, aile planlaması ve ishal kampanyalarında bir değişiklik yapılmayacağını, ancak bundan sonra sağlık sorunlarının kampanya yöntemleriyle değil, sağlık sistemi içinde çözüleceğini söyledi.

(23 Kasım 1986, Cumhuriyet)

P E S !..

İlacın adı: «Fenistil.» Antipüritik, antihistaminik, antiallerjik... Kutusunda böyle yazıyor.

Ve yine kutusunda ruhsat tarihi: 25.9.1986, seri no ve imal tarihi olarak da: 01.05.1986 yazıyor.

İlaç firmasının Bakanlığa, kendine olan güvenine bakın!.. Yeni bir ilaç için başvuruyor. Ruhsat çıkmadan Bakanlık «olur» vermeden ilacı üretmeye başlıyor. Kutusunun üstünde ruhsat almadan önce ürettiği tarihi yazabiliyor.

Tüm bunlar böylesine yazıya dökülüp, cümlü alemin seyrine çıkınca, bize de ilaç firmalarının Bakanlığa olan güvenine gıpta etmek kalıyor.

